

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 413193

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XI (6)

BUENOS AIRES, 10. DECEMBRA (DICIEMBRE) 1953

No. (Štev.) 49

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Trinajsta obletnica Koroščeve smrti

14. decembra bo minilo 13 let, kar je umrl dr. Anton Korošec, politik in državnik, kot ga Slovenci pred njim nismo imeli in mu je v bodočnosti enakovreden naslednik lahko le oni, ki bo znal združiti s svojimi, od Boga mu danimi darovi tudi vse samoprivzgojene lastnosti, ki so odlikovale vodnika Slovencev v dobi med 1. 1917 in 1940. So to skrupolozna poštenost, volja spoznati tudi najdrobnejše odtene narodovega življenja in izživljanja, neumorno delo, načelnost, spoštovanje vrednega nasprotnika, ljubezen do vsega lepega in dobrega.

Kot neprosto voljni izseljenci naj se letos spomimo še ene Koroščeve lastnosti, ki je doslej niso še dosti povdarjali, pa je za nas, ki smo bili poraženi brez svoje krivde, tako zelo vzpodbudna. Mislimo prav na lastnost, kako je dr. Korošec prenašal svoje poraze in se nikoli v vlogi poraženca ni vdal. Je namreč mnogo lažje vdati se v poraz, zadovoljiti se nekako z vlogo vojnega ujetnika in se odpočiti, kot pa sprejeti poraz kot nesrečo, ki jo je treba čimprej popraviti. Tudi je lažje zabavljati čez zmagovalca kot začeti takoj misliti, kako ga boš prepričal o svoji pravici in ga brez maščevanja slednji pridobil za svojo stvar.

Korošec ni vseh svojih bitk dobil. Včasih je bil v manjšini, drugič so ga napadli iz zasede. Včasih je poraz takoj izkoristil, drugič je rabil dolga leta, da ga je popravil. Naj navedemo tri najznačilnejše poraze, ki jih je doživel: ženevska deklaracija, šteti januar in konkordat. Zadnja dva sta še v boljšem spominu, saj se je o tem tudi mnogo pisalo. Koroščevo politika reda in zakonitosti po napadu na Radiča v parlamentu razboritih Srbom in Hrvatom sprva ni šla v račun. Čim pa je začela kazati uspehe v smeri pomirjenja, je šteti januar Koroščevo načrt prekrižal; Korošec je šel s prvega mesta v vladi na eno zadnjih, potem so ga poslali domov in nato še v konfinacijo. Hoteli so ga pripraviti do tega, da bi šel v inozemstvo "na zdravljenje", a doma bi ga proglasili za enega onih, ki izza meje rovari. Korošec je ves ta čas pletel niti, neopazno drobne, a trdne in spet začel tam, kjer je nekoč kot ministrski predsednik moral prenehati.

Konkordat je napadla beograjska ulica pod vodstvom nekaterih pravoslavskih škofov. Pravoslavni ministri so občutili blamažo, katoličani so bili užaljeni, Korošca kot katoliškega politika je bolelo. Bil je poražen, toda takoj se je znašel. Da prepreči konfesionalni boj, ki bi katoliški cerkvi neprimerno več škodoval, kot bi ji mogel konkordat koristiti, je izjavil, da katoličani lahko tudi brez konkordata živimo, če je pravoslavcem na poti in osramočeni so bili drugi.

Manj znana je zadeva z ženevske deklaracije. In ker je manj znana, so jo začeli potvarjati. Bilo pa je tako-le. Po majniški deklaraciji sta Korošec in Krek šla na jug, da bi tudi tam strnila politične sile, kot so bile že strnjene na Slovenskem. Hrvatski in bosanski politiki so ju navdušeno pozdravili, mnogo so govorili in obljubili, storili pa malo. V poletju 1918 je Korošec do podrobnosti organiziral Narodni svet za Slovenijo s številnimi pokrajinskimi, krajevnimi in strokovnjaškimi odseki in vse pripravil za bližajočo se prevrat. Na jugu, boljše na jugovzhodu so bili sicer vsi, razven pešice frankovcev, politično istih misli kot Slovenci, a skupne politične organizacije še vedno niso imeli. V septembru je potem Korošec v Zagrebu združil v Narodno veče vse stranke na Hrvatskem ter v Bosni in Hercegovini in seveda tudi v Dalmaciji, razven frankovcev in tedanje vladne hrvatsko-srbske koalicije pod Pribičevićem, ki se do zadnjega ni hotela eksponirati in je vstopila šele 12. oktobra. Seveda je bila v Narodnem veču zastopana tudi Slovenija, 17. oktobra je bil izvoljen za predsednika Korošec, podpredsednika pa sta bila dr. Ante Pavelić, ki je po Starčeviću

smrti 1. 1917 vodil njegovo stranko in Svetozar Pribičević. (Ta Pavelić ni identičen s poznejšim poglavnikom, pač pa smatra ustaštvo Starčevića kot svojega predhodnika). Ko je bilo doma vse pripravljeno, je šel Korošec po sklepu Narodnega veča najprej na Dunaj, da uredi vse potrebno za skupni nastop s Čehi in nato na zapad, kjer je bila srbska vlada, da uredi vse potrebno tudi s to in z antantnimi vladami. Spremljala sta ga dr. Žerjav in dr. Čingrija. Korošec je dosegel, da je predsednik srbske vlade Nikola Pašić 8. novembra priznal Narodno veče kot zakonito vlado suverene države v bivši Avstro-ogrski živih Slovencev, Hrvatov in Srbov in zaprosil za enako priznanje antantne vlade. Naslednjega dne je bila podpisana tkzv. ženevska deklaracija, ki nosi Poleg Koroščevega in Pašičevega tudi Trifkovičev (radikal), Draškovičev, Marinkovičev (demokrata) in Žerjavov podpis. Deklaracija določa, da se bo enotna država ustvarila, ko bo skupna ustavodajna skupščina izdelala in sprejela ustavo, dotlej pa upravljata Narodno veče in srbska vlada vsaka na svo-

Slovesni začetek Marijinega leta

Na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, dne 8. decembra, to je ob sto letnici, odkar je bilo Marijino brezmadežno spočetje proglašeno za versko resnico, je sedanji papež Pij XII. v Rimu slovesno odprl Marijino leto.

Glavna slovesnost je bila v znani rimski baziliki Santa Maria Maggiore, kamor je prispel tudi papež. Na vsej poti od Vatikana pa do te bazilike so ga pozdravljale velikanske množice ljudstva

"Doktrina Molotova" za Evropo?

Pred 130 leti, to je v l. 1823, je tedanji predsednik Združenih držav Monroe postavil zahtevo, da ameriške države ne bodo mogle več dopuščati evropske kolonizacije na svojem kontinentu in sleherni evropski intervenciji v ameriškem kontinentu bodo vse ameriške države smatrale kot napad na lastno varnost in svobodo. Te zahteve so potem označevali kot "Monroejevo doktrino" in nanjo se sklicujejo vse ameriške države danes, kadar se je treba zavarovati pred prevelikim posegom evropskih držav v ameriške zadeve. Ko je Anglija v oktobru morala v svoji koloniji na ameriškem kontinentu — v Guajani odstaviti ustavno vlado dr. Jagana, ker je hotela ta v deželi uvesti komunizem, so zlasti južnoameriške države ostro protestirale proti takemu ravnanju angleške vlade in Venezuela, Nicaragua, Brazilija in Guatemala so zahtevale, da mora biti to angleško postopanje obsojeno na bližnji panameriški konferenci, ki bo prihodnji mesec v prestolnici Venezuele — v Caracasu.

EVROPA — RUSKA DOMENA

Te dni se je zaključila konferenca treh zahodnih zaveznikov na Bermudih. Konferenca je bila zamišljena kot izredno važna, ker so bili na njej predsedniki Eisenhower, Churchill in Laniel. Sestavili so že odgovor na rusko noto, ki predlaga konferenco štirih v Berlinu. Pristali so na ruski predlog in ne samo to; nakazali so že, da računajo na konferenco, na kateri bo navzoč tudi zastopnik kom. Kitajske. Ko bo prišlo do take konference petih, se bo ameriško stališče do kom. Kitajske že toliko spremenilo, da bo ameriški zastopnik lahko sedel poleg zastopnika iz Pekinga, to se pravi, da bo do tedaj verjetno kom. Kitajska že članica OZN in bodo ZDA že imele svojega ambasadorja v Pekingu. V okviru bodočih razgovorov in pogajanj so tedaj že na vidiku velike koncesije na obe strani, ki morejo znatno spremeniti lice mednarodnega položaja. Ker je navadno zahod tisti, ki mora da-

jem ozemlju vladne posle. Skupna so le ministrstva zunanje politike, vojske, za pripravo ustave, financ za omenjena področja in še dve, nekakšni brez portfelja; 3 skupni ministri so Srbi, trije prečani.

Predno so se podpisniki vrnili domov, je pa dalmatinska pokrajinska vlada zahtevala od Narodnega veča proglasitev takojšnjega zedinjenja s Srbijo z enotno vlado. Pribičević je depeširal v Ženevo, da Korošec "nije bio ovlaščen" podpisati deklaracije. Pavelić se je sicer najprej priključil slovenskim članom Narodnega veča, da more biti zedinjenje le sklep predhodnih pogajanj, slednjič pa je sam prevzel vodstvo delegacije, ki je 1. decembra 1918 izvedla predlog dalmatinske vlade z nebitvenimi spremembami. Naslednji dan šele se je vrnil Korošec v Ljubljano. Ni se vdal v usodo. Dočakal je, da je pozneje enkrat Pribičević snoval prečansko fronto. Dr. Maček, ki je pobral večino glasov hrvaških strank iz Narodnega veča, mu je na grobu priznal zasluge za srbsko-hrvatski sporazum.

Ti zgledi iz Koroščevega delovanja naj nas učijo: ne vreči puške v koruzo, vstrajati, iz porazov črpati moči za nove zmage. Dr. Korošec nam bodi učitelj tudi zdaj in vedno!

ter so njegov avtomobil obsipavale s cvetjem.

V baziliki Santa Maria Maggiore so bile zbrane najvišje cerkvene osebnosti, člani diplomatskega zbora, predsednik italijanske vlade, več tisoč otrok in vernikov. V tej baziliki je sedanji papež pred 55. leti imel tudi novo mašo.

Na Marijin praznik je papež naslovil radijsko poslanico na mladino KA. Pozival jo je na odločnost v borbi za verske resnice in na delo za mir.

jati koncesije komunistom, se nam ponuja nekaj prijemov, ki bi mogli služiti za slutnjo o tem, kakšne bi mogle biti te koncesije, ki bi jih sovjeti terjali v Evropi.

Ko je sedanji predsednik ZDA Eisenhower prevzel oblast, je bilo mnogo govora o tem, da bo njegova vlada dosegla, da se bodo morali sovjeti v Evropi umakniti na svoje prave meje in vrniti svobodo satelitom. Zadnje čase pa se je o tem že bolj malo govorilo, edini močan odmev tega je bil v preteklih dneh v ameriškem kongresu, kjer so stavili predlog resolucije, ki terja, da morajo sovjeti vrniti svobodo baltskim državam: Litvi, Letoniji in Estoniki. Toda to je bilo opravljeno tako, da je bilo vidno, da je bilo vse le bolj demonstrativnega značaja, kajti sovjeti dobro vedo, da ne bo ameriški kongres tisti, ki bi njim narekoval, kaj na store z baltskimi državami.

Churchillu na Bermudih že ni bilo več mar za baltske države ali pa ostale evropske narode, ki ječe pod komunizmom. Hotel je že zdavnaj iti v Moskvo, da bi na drug način dosegel, da bi se sovjeti vendarle odločili zato, da bi odšli na svoje stare meje. Hotel je Malenkovo ponuditi poseben tip "lokarnske pogodbe", ki bi v posebni povezavi poroštvovala sovjetske meje in meje vseh ostalih evropskih držav s posebnimi garancijami V. Britanije in najbrž tudi ZDA. V Moskvi so v začetku cinično zavrnil tak predlog, nato pa so po stari komunistični metodi zagrabili Churchillov predlog tako, da so na njega podlagi zahtevali celo roko in ne samo prst, ki ga je Churchill ponujal. Churchill je ponujal, da bi Sovjetska zveza, Anglija in ZDA poroštvovala meje in mir v Srednji Evropi in tako tudi sovjetske zahodne meje, v Moskvi pa so predlog zaobrnil in začeli terjati, da naj za varnost v Evropi skrbijo samo tisti, ki na tem kontinentu živijo. Res je, da so vse ostale evropske države prešibke in brez sovjetov nezmožne poroštvovali varnost, toda Sovjetska zveza meni, da mora biti

MISIONES — NUEVA PROVINCIA ARGENTINA

La Cámara de Diputados aprobó en su sesión extraordinaria del viernes pasado el proyecto de ley del Poder Ejecutivo declarando provincia al Territorio Nacional de Misiones.

En esta ocasión la delegada de Misiones, señora Fernicola subrayó en la Cámara de Diputados la acción del gobierno del general Perón en favor del progreso de los territorios nacionales.

Al conocerse la sanción del proyecto de ley que disponía la provincialización de Misiones la población de Posadas, Capital de Misiones, se lanzó a la calle y en manifestación recorrió sus principales arterias para exteriorizar su júbilo.

MISIONES — NOVA ARGENTINSKA PROVINCA

Poslanska zbornica je na svojem izrednem zasedanju prejšnji petek odobrila zakonski osnutek vlade o proglasitvi dosedanega nacionalnega teritorija Misiones za provinco.

Ob tej priliki je ga Fernicola, delegatinja dosed. Nacionalnega področja Misiones v poslanski zbornici, v svojem govoru povdarjala veliko skrb in delo vlade generala Perona za napredek nacionalnih teritorijev.

Ko so ljudje v mestu Posadas v Misiones zvedeli za sklep poslanske zbornice, so pohiteli na ulice. V sprevedu so po glavnih mestnih ulicah dajali izraza svojemu veselju, da je Peronova vlada izpolnila njihovo dolgoletno željo in proglasila Misiones za provinco.

zato ona tista, ki naj odreja, kako naj bo ta Evropa zavarovana in zaščiten. Nikdo razen sovjetov v Evropi ne more sprožiti kakega vojnega konflikta, toda na evropskem kontinentu je polno oporišč in organizacij, ki so vse zgrajene tako, da to Evropo ščitijo pred sovjetsko napadalnostjo in vse to vodi država, ki ni evropska. Ako kdo spravlja v nevarnost mir na tem področju, je to tisti, ki to mrežo oporišč gradi in opremlja. Te priprave pa so odkrito poseganje v evropske zadeve in sovjeti jih označujejo celo kot napadalne priprave proti sebi. Kakor je Monroe pred 130 leti obsodil tako poseganje v ameriške zadeve, tako se sedaj Sovjetska zveza postavlja lahko na isto stališče in označuje sleherni tako rovarjenje v Evropi ne samo kot napadalno dejanje proti sebi, ampak kot nevarno rovarjenje v področju, ki je njej najbližje in kot tako dejansko obsojeno na to, da ga ona nadzira. Danes Moskva že lahko trdi, da samo ona more zavarovati mir v Evropi.

ALI JE TO POSLEDICA SPREMENBE V RAVNOTEŽJU SIL?

ZDA so začele graditi svoja oporišča v Evropi zlasti po l. 1948, ko so sovjeti nasilno spremenili režim v Pragi. Ta "ameriški mir" v Evropi je poroštvovala zaloga ameriških atomskih bomb. Takrat so v ZDA računali, da sovjeti verjetno še nekaj desetletij ne bodo imeli atomske bombe — danes pa imajo Sovjeti že hidrogenski bombo in še kaj več. Razmerje sil v atomskem oboroževanju med ZDA in sovjeti je tako verjetno že izenačeno z lahno premočjo za ZDA in Anglijo.

Ko se sedaj zaključuje konferenca na Bermudih, se napoveduje, da odhaja Eisenhower v New York, kjer bo zbranim delegatom OZN povedal na njih poslednji letošnji seji, kaj misli o nevarnosti vojskovanja z atomskim orožjem.

Njegov zaključek je tak, da je povedal, da je vojskovanje z atomskim orožjem tako nevarno, da lahko podleže vsa ta civilizacija, kakor jo pozna sodobni svet. Dokler so ZDA imele mono-

pol v atomski oborožitvi, je veljalo, da to orožje ščiti svobodni svet; sedaj bo treba kreniti naprej in ponuditi tako sožitje s sovjeti, da se ne uniči ves svet. In cena za tako sožitje s sovjeti: v Moskvi govore o svoji Monroejevi ("Molotovljevi") doktrini za Evropo, to je hočejo vso Evropo zase; na Bermudih pa se že govorilo o konferenci petih, to je o navzočnosti kom. Kitajske v OZN in priznanje njenega vodstva v vsej Aziji, kar bi pomenilo veliko nagrado komunistom v Aziji.

Ali pomenijo Bermudi samo začetek vrste kapitulacij, ali pa računajo zahtodni zavezniki s tem, da je tudi v Moskvi dovolj razlogov zato, da si tam žele dolgo dobo miru in da tako tudi tam vlada strah pred vojskovanjem z atomskimi in hidrogenskimi bombami?

McCarthy je v ameriškem kongresu že zaslužil ameriški umik pred sovjeti in je sprožil ostro pisemsko gonjo proti temu, da bi se dovoljevala trgovina s kom. Kitajsko; ameriški kongres se je postavil, ko je sprejel resolucijo, ki terja svobodo za baltske države; završalo bo tudi med tistimi republikanskimi senatorji, ki terjajo politiko odločnosti proti kom. Kitajski (senator Knowland). Toda na Bermudih je Churchill dokazoval, kako si sovjeti žele trgovanja z zahodom in Bidault je razvijal dokaze o tem, kako se novi sovjetski režim trudi zaobrtniti sovjetsko produkcijo v proizvodnjo izdelkov, ki so potrebni za civilno uporabo. In pred skupščino OZN v New Yorku je Eisenhower razvil posebno lepo sliko bodočnosti, ko bo atomska energija delala samo za civilne potrebe: nastopiti bi res mogla "zlata doba človeštva".

Ko sta se Chamberlain in Daladier l. 1938 vračala z muenchenske konference, sta vsa srečna napovedovala, da sta rešila mir v Evropi vsaj za eno generacijo. ("Rešila" sta ga samo za eno leto). Ali bodo komunisti res storili tako uslugo "kapitalističnemu svetu", (ki ga iz dna duše sovražijo in ga nekoč tudi morajo uničiti), da bi se z atomsko energijo prebil za "zeleno vejo" in ta za dobo kar ene cele generacije?

Poziv Višinskemu na zagovor

Poseben odbor ameriškega senata se sedaj bavi z vprašanjem sovjetske nasilne priključitve baltskih držav v ZSSR in je pisмено pozval Višinskega, ki je bil ob času priključitve ob začetku druge svetovne vojne sovjetski zunanje-politični komisar, da se pride zagovarjat zaradi "svojega kriminalnega dejanja." Pismo med drugim pravi: "Neki Andrej Višinski je človek odgovoren za smrti in deportacije tisočev mož, žena in otrok iz baltskih držav in je danes glavni kriminalc naših časov, ki je še ostal ne-kaznovan. Pozivamo vas, da se zagovarjate pred tem odborom, da vam damo priliko za nasproten dokaz." Pismo

je naslovljeno: Višinski, c/o Združeni Narodi. Višinski je, ko je izvedel za pismo, samo izjavil, da ga še ni mel časa prebrati.

Novi neredi v Perziji

Perzijski preds. Zahedi je objavil, da Perzija znova vzpostavlja redne diplomatske odnose z Anglijo in je utemeljil to svojo objavo z izjavo, da sicer ne bo mogoče priti do rešitve vprašanja petroleja v Abadanu. V Teheranu je po objavi močno završalo in so se pričele hude demonstracije proti Zahedovi vladi. Fanatični verski vodja Kašani je takoj po objavi zagrozil, da bo vlada odgovorna za težke posledice, ki lahko nastanejo zaradi prijateljstva z Anglijo.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: V ZN so Amerikanci dosegli novo zmago nad ZSSR, ko so članice enoglasno odobrile ameriško poročilo o komunističnih grozodejstvih na Koreji in istočasno obsodile severno Korejo, rdečo Kitajsko in ZSSR kot krivce nešteti mučenj in pokoljev vojnih ujetnikov in nekomunističnega civilnega prebivalstva. Iz poročila je razvidno, da so komunisti mučili in pobili blizu 30.000 vojnih ujetnikov in nad 45.000 civilnih oseb v času od 1950 do premirja. — **Navedni spor**, ki je nastal med McCarthyjem in Eisenhowerjem, ko je prvi napadel Dullesa, da neodločno vodi borbo proti komunizmu v zunanji politiki, zlasti kar se tiče rdeče Kitajske, je bil poravnat z McCarthyjevo izjavo po televiziji, da med njim in Eisenhowerjem ni nobene razlike v gledanju na problem komunizma doma in v zamejstvu. V USA se širi splošno prepričanje, da bo McCarthy eden od resnih predsedniških kandidato 1. 1956. — **Newyorški občinski svet** je sprejel uredbo, po kateri je prepovedal vstop v New York in hojo ali vožnjo po mestu slehernemu morebitnemu predstavniku rdeče Kitajske pri ZN. Sklep je občinski svet po njegovi lastni izjavi sprejel zato, da bi vsaj s tem ukrepom preprečil možnost sprejema rdeče Kitajske v ZN, če bi ta uspela postati članica. Sedež ZN je v New Yorku. V resoluciji občinski svet imenuje vlado rdeče Kitajske "organizacijo propalce in morilcev". — **Republ. senator Knowland** je opozoril na nevarnost paktiranja z ZSSR, ko je izjavil, da dvomi v iskrenost sovjetskih vodij, ker je ZSSR v času svojega obstoja kršila 9 nenapadalnih paktov, odpovedala 11 prijateljskih pogodb, tri protokole in druge pogodbe, s katerimi se je obvezala delati proti vojni in eno pogodbo o nevtralnosti. Pripustitev rdeče Kitajske bi po njegovem prepričanju svet vzel kot daljnovzhodni Muenchen in veliko zmago komunizma. — **Osem največjih newyorških dnevnikov** ne izhajajo že teden dni. V stavko so stopili uslužbenci v klišarnah dnevnikov New York Times, New York News, New York Mirror, New York World Telegram Sun, Journal American, New York Post in Long Island Star Journal. Stavkojoči uslužbenci zahtevajo zvišanje plač. — **Gospodarski odbor ameriškega senata** je začel proučevati vprašanje zaloga petroleja v USA, če bi izbruhnila vojna in bi sovražne podmornice zaprle dovoz petroleja iz drugih držav. Nad 200 petrolejskih družb bo moralo v nekaj tednih dati odboru točne podatke o sedanjih zalogah in o možnostih povečanja zaloga petroleja. — **Sestra indijskega predsednika Vojaja Nehru**, ki je sedaj predsednica skupščine ZN, je dala izjavo, v kateri je šla tako daleč, da je dejala, da ne "more razumeti, zakaj Amerikanci smatrajo komunizem za nevaren". Po njenem mnenju se USA ni bati komunizma, ker tam ljudje lahko svobodno volijo in imajo vsega v izobilju.

KANADA: Guzenko je po sklepu kanadske vlade, da ga bo pustila na zaslišanju pred McCarthyjev odbor v Washingtonu pod gotovimi pogoji, objavil v kanadskem časopisu "Toronto Telegram" svoje stališče do tega sklepa. V objavi izjavlja, da je sklenil zaradi varnosti svoje družine in varnosti Kanade in USA, da ne bo prišel v Washington in je poudaril: "Predlagam ameriškim oblastem, da poiščejo po seznamih, ki jih imajo že davno narejene, tiste osebnosti na visokih položajih, za katere vedo, da so sovjetski vožni in jih primejo. Na podlagi njihovih izpovedi bodo mogle odkriti nove rdeče mreže. Poleg teh je tudi mnogi takih, ki so v enakem položaju, kakor sem bil jaz in bi bili pripravljeno govoriti, če bi jim zagurali varnost in življenski obstoj."

FRANCIJA: Francoska vlada proučuje ponudbo komunistov v Indokini za razgovore o premirju. Nacionalistična vlada Indokine opozarja Pariz, da naj ne naseda kom. vabam.

VZHODNA NEMCIJA: Iz Vzh. Nemčije poročajo, da so sovjeti postavili bivšega nacističnega generala Paulusa za pomočnika notranjega ministra v rdeči nemški vladi.

EGIPT: Pogajanja med Egiptom in Anglijo glede sueškega prekopa še vedno trajajo. Večkrat so že bila tik pred uspešnim zaključkom, pa so se ob malenkostnih vprašanjih znova odložila.

ZSSR: Sovjeti grade podmorske predele med Sibirsko celino in otokom Sahalinom, ki jih nameravajo uporabiti v vojaške namene. Delovni pogoji so v teh predorih tako hudi, da baje štejejo slehernemu kaznjencu en dan dela za tri dni kazni. Delovni dan je dolg samo štiri ure.

Severnoameriški rojaki za Trst

Spomenica severnoameriških slovenskih staronaseljencev članom ameriškega Narodnega kongresa

Predstavniki slovenskih protikomunističnih staronaseljencev v Severni Ameriki so pred kratkim sestavili Spomenico, v kateri so pojasnili položaj Trsta in cone A, v katerem se sedaj ta del slovenskega ozemlja nahaja in jo poslali članom narodnega kongresa.

V spomenici ugotavljajo, da so ameriški državljani slovenskega rodu zasrkbljeni zaradi sklepa ameriške in britanske vlade, da nameravata izročiti Trst in cono A Italiji. Mnogi imajo na ozemlju svoje sorodnike in se boje za njih usodo pod novim italijanskim okupatorjem. Poudarjajo, da je ok. 400.000 Slovencev po prvi svetovni vojni proti svoji volji prišlo pod Italijo, ki je nasilno zatrla vse njihove narodnostne pravice. Po drugi svetovni vojni je Italiji kljub temu, da se je borila proti zaveznikom na strani Hitlerja, uspelo obdržati v oblasti velik del slovenskega ozemlja okoli Gorice in v videmski provinci. Samo Slovenci na STO-ju so doslej mogli uživati zaščito anglo-ameriških oblasti pred italijanskim zatiranjem.

Zaradi teh Slovencev, ki so imeli težke skušnje iz časov italijanskega divjanja in zaradi mnogih drugih razlogov, od katerih je eden tudi razmerje drugih držav do tržaškega pristanišča, bi bilo pravilno odložiti izvedbo sklepa ameriške in britanske vlade, ne glede na to, da je treba jemati v ozir tudi želje tržaškega prebivalstva samega. Prebivalci področja, kjer leži Trst, so Slovenci. Mesto samo ima mešano prebivalstvo, in sicer ok. dve tretjini Italijanov in eno tretjino Slovencev. Trst ima veliko gospodarsko važnost za Srednjeevropske države, za Italijo samo pa nobene. V Spomenici nato dobesedno nadaljujejo:

"Jugoslavija in druge dežele na tem delu sveta, z izjemo Avstrije, trpe pod komunističnimi diktaturami in njihovi narodi ne morejo svobodno govoriti. Vse razprave o končni rešitvi tržaškega problema naj se zato prelože vse dotle, dokler vsi zainteresirani narodi ne bodo mogli sodelovati po svojih svobodno izvoljenih predstavnikih in dokler se svobodni narodi, ki jih bodo predstavljale njihove demokratske vlade, ne bodo zedinili v reševanju mnogih nerešenih problemov Srednje in Jugovzhodne Evrope. Če poskušamo ugotoviti sedanje stanje na STO-ju, je treba pibiti, da je komunistična stranka v Trstu, relativno vzeto, močna in da komunizem v Evropi ne želi ničesar bolj kakor to, da bi zavezniške civilne in vojaške oblasti zapustile Trst in da

bo sleherni enostranski rešitev tržaškega problema v korist Italije razočarala vse demokrate in prijatelje Amerike v Jugoslaviji in razplamtela vsa stara in tleča nasprotstva med Italijo in Jugoslavijo.

Zato Vas najnujnejše prosimo, gospod, da se potrudite, da bo ameriška zunanja politika vzela v poštev naslednje:

Ustanovitev Svobodnega tržaškega

NAROČNIKOM "SVOBODNE SLOVENIJE" V ARGENTINI!

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki za leto 1953 še nimajo plačane naročnine, prav lepo prosimo, da nam jo takoj poravnajo. To lahko storite osebno ali po znancu na Victor Martinez 50, ali pa nam pošljite giro ali bono postal na naslov Eslovenia Libre, Victor Martinez 50, Buenos Aires.

Naročnina za celo leto znaša 65 pesov pri enkratnem vplačilu, pri plačevanju v obrokih pa je za pol leta \$ 36.—, za četr leta pa \$ 20.—

KOREJA: Na Koreji se pogajanja za sklicanje politične konference še vedno niso zaključila. Komunisti s svojo zahtevno po pritegnitvi ZSSR kot "nevtralne države" onemogočajo sporazum. Amerikanci vztrajajo pri svoji zahtevi, da se mora konference ZSSR udeležiti kot soudeleženka v vojni proti južni Koreji. Kot sedež konference predlagajo Novi Delhi in začetek 28. decembra. Rhee je ponovno zagrozil, da bo "napravil svoje korake" po 27. januarju 1954, ko poteče premirje, ki je bilo sklenjeno zato, da bi pripravili mirovno konferenco. Prav tako je proglasil obsedno stanje v štirih južnokorejskih provincah, kjer se je njegova vojska spustila v uničenje zadnjih 5000 rdečih gverilcev, ki so še ostali od zaključka vojne.

ozemlja je bila in je dobra rešitev. Naj ostane in tako tudi postane zgled, kako bo treba v bodočnosti reševati druga podobna teritorialna vprašanja, ko bo ustanovljena in organizirana svobodna in demokratska Evropa. Sleherna drugačna rešitev, ki bi hotela odpraviti Svobodno tržaško ozemlje in ga priključiti Italiji, bo imela usodne posledice za sedanji in bodoči odpor narodov proti komunistični napadalnosti in za vzdrževanje miru na splošno v tem delu Evrope."

PONUDBA GUVERNERJU LAUSHETU

V Washingtonu se je razvedelo, da je newyorški guverner Thomas Dewey povabil na obisk guvernerja Lausheta ter ga je ob tej priliki vprašal, ako bi hotel prevzeti, če bi mu bilo ponujeno, mesto delavskega ministra v Eisenhowerjevi vladi, mesto, ki je postalo prazno z odstopom znanega kat. strokovnjaka Durkina. Laushe je zaprosil za premislek ter je po dveh dneh odgovoril, da ga mesto ne zanima. V zvezi s tem piše "Ameriška Domovina":

"Laushe, ki je premeten politik, je spoznal, da bi položaj delavskega tajnika pomenil zanj slepo ulico ali zagato,

ZA OHRANITEV NEODVISNOSTI TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Svet za osvoboditev narodov Jugoslavije, ki deluje v New Yorku in v katerem je predsednik g. dr. Ludvik Puš, tajnik pa g. ing. Gligor Blašković, je dne 20. novembra 1953 v zvezi z namero zahodnih zaveznikov, da se tržaško ozemlje priključi Italiji, podal izjavo, v kateri med drugim navaja, da je v interesu miru v Evropi,

da tržaško ozemlje ohrani svojo neodvisnost in integriteto, ustvarjeno in zjamčeno v mednarodni pogodbi in dogovorih;

TITOVA AMNESTIJA

Za deseto obletnico ustanovitve FLRJ je titova vlada izdala amnestijo za nekatere politične kaznjence. Tako sta bila izpuščena med drugim pogojno na svobodo bivši kraljevi namestnik dr. Ivo Perović in Dragomir Stojadinović, biv. narodni poslanec in med vojni direktor dnevnika "Novo Vreme" ter brat biv. predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića, ki živi s svojo družino v Buenos Airesu.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Družabna pravda. Novembar 1953. Vsebina: Več zaupanja (Jože Mavrič); Trabaja intelektual (D.S.A.M.); Megli-

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Predsednik SDZ dr. Agneletto je ponovno povdaril, da je le STO most sprave med obema državama, rekoč: "Mi smo globoko prepričani, da je samo ohranitev vsega STO predpogoj za naš obstanek, naš narodni, socialni in gospodarski napredek na tej najvažnejši točki Srednje Evrope. Zato je tudi naša sveta dolžnost, da kot Tržačani pogledamo neustrašeno resnici v obraz, da spoznamo, kje so prijatelji in kje sovražniki STO."

Danes gre za to: Ali se celotno STO z obema conama ohrani ali se razkosa med Italijo in Jugoslavijo. Kdor je za ohranitev STO, je proti temu, da bi se ono delilo med Italijo in Jugoslavijo. Kdor je pa za njegovo razkosanje, je samo ob sebi za to, da pride Trst pod Italijo ter ostalo ozemlje ali del ozemlja pod Jugoslavijo.

Samo politični slepec si more danes še pomišljati, da bo Trst po razkosanju STO-ja ostal neodvisen ali internacionaliziran, Jugoslavija pa da bo dobila cono B in še kaj navrh. Tega ne morejo in ne bodo nikoli dovolili Amerika, Anglija in Italija, niti Združeni Narodi. Zato se moramo Slovenci in Hrvati trdno zavedati bridke resnice in znati: Kdor je proti STO — ta izroča Trst Italiji."

Spričo teh dr. Agnelettovih besed je narodno izdajništvo, kar je govoril Boris Kraigher v Kopru, rekoč, da "kdor se bori za ohranitev STO je narodni izdajalec."

Kraigher prav dobro ve, da Tito Trsta ne bo dobil in je zato njegovo vpitje

Spomenico so podpisali naslednji slovenski protikomunistični predstavniki v USA:

Mary Debevec, lastnica in izdajateljica "Ameriške Domovine",

John Germ, predsednik Kranjske Slovenske Katoliške Jednote v USA,

Josef Zalar, tajnik Kranjske Slovenske Katoliške Jednote v USA,

Joško Penko, blagajnik Slovenske Vzajemne Pomoči,

Anton Grdina, predsednik Severnoameriške banke,

Jos. J. Nemanich, podpredsednik Kranjske Slov. Katoliške Jednote,

Matt F. Intihar, predsednik Lige Slovenskih Katoliških Amerikancev, in

Ivan Zorman, slovenski pesnik in skladatelj.

iz katere ne bi mogel nikamor več kreniti. Če bi mu ponudili kako drugo važno kabinetno mesto ali, recimo, položaj sodnika Vrhovnega sodišča, potem bi bila morda stvar druga. Rečeno je namreč, da Laushe ne ignorira možnosti predsedniškega kandidata kot konservativca ali kandidature za podpredsednika, kjer bi izvajal ravnotežje liberalnemu kandidatu.

Njegovi zaupni prijatelji so mnenja, da namerava leta 1954 kandidirati za zvezni senat, kar bi pa republikanci radi preprečili."

da je v interesu Združenih narodov, da Varnostni svet izpolnjuje dolžnosti, ki mu jih nalagajo mednarodna pogodba in dogovori in poskrbi, da se prebivalstvu celotnega tržaškega ozemlja zagotovi neomejeno uživanje demokratičnih svoboščin in

da je v skladu z načelom pravičnosti, da prebivalstvo tržaškega ozemlja — skladno z listino Združenih narodov — tudi soodloča o usodi tega področja na način, ki ga samo želi.

ce so ležale (pesem, ponatis iz "Naše luči"); Razbita čaša (Andrej Krizman — Iz zbirke "Iz analov"); Začetki krščanskega strokovnega gibanja v papirnici v Vevčah (Ignacij Jeriha); Brezposelnost — eden glavnih socialnih problemov sodobne Italije (Jurij); Svobodno svetovno delavstvo odbija članstvo Jugoslavije (Pregled); Gospodarska tapanja, napor in izkustva; Za božjo demokracijo kruha.

ZBORNİK - KOLEDAR

Svobodne Slovenije za leto 1954

je izšel.

Cena 44 pesov za izvod.

ARGENTINA

V soboto zvečer so v parku Centenario v Buenos Airesu odprli veliko letno gledališče Eva Perón. Pri uprizoritvi drame "Juan Moreira" je bil navzoč tudi predsednik general Perón.

Praznik Marijinega brezmadežnega spočetja dne 8. decembra so v Buenos Airesu in tudi po ostali Argentini slovesno proslavili. Po vseh cerkvah v prestolnici je tega dne prejelo prvo obhajilo na tisoče in tisoče otrok, ki so velemestnim ulicam s svojimi belimi oblekami dajali poseben čar. Z velikimi cerkvenimi slovesnostmi so tudi začeli Marijinsko leto.

Gozdarski oddelek ministrstva za poljedelstvo je pripravil 8 milijonov sadik evkaliptusa, ki jih bodo posadili na področju več tisoč hektarjev v raznih provincah.

Centralna banka je odobrila deviz v višini 90 milijonov pesov za nabavo nadomestnih industrijskih delov v inozemstvu.

Skupina argentinskih gospodarstvenikov bo v kratkem obiskala Severno Ameriko.

59 argentinskih letalskih kadetov se je po študijskem letu v Čile, Peru, Ecuador, Kolumbijo, Venezuelo in Brazilijo, vrnilo v domovino. Po vrnitvi, po preletu več kot 15.000 km zračne poti, jih je sprejel v Buenos Airesu predsednik republike general Perón.

Zunanji minister dr. Remorino je odpotoval v Ecuador, kjer bo podpisal pogodbo, s katero se tudi Ecuador priključuje gospodarski uniji, ki sta jo sklenila Argentina in Čile in kateri se je pozneje pridružil še Paragvaj.

Med Portugalsko in Argentino je vzpostavljena redna pomorska zveza, ki jo bodo vzdrževale med Lizbono in Buenos Airesom portugalske ladje. Na prvi vožnji portugalske ladje "Santa Maria" je prispel v Buenos Aires tudi portugalski minister za mornarico kontraadmiral Americo Thomaz, ki je bil med svojim bivanjem v Argentini gost argentinske vlade. Ladjo "Santa Maria" je obiskal v pristanišču tudi predsednik republike general Perón.

V mestnem predelu Mataderos v Buenos Airesu je roparska tolpa sredi belega dne hotela "izropati" Frigorifico Nacional Juan Perón ter se polastiti 3 milijonov pesov. Poskus ropar se ni posrečil. Policija je roparjem že izsledila.

Argentina in Finska sta se dogovorili, da bosta v času do 31. oktobra 1954 med sabo izmenjali blaga v vrednosti 32 milijonov dolarjev.

Predsednik libanonske republike bo uradno obiskal Argentino.

Posebna argentinska delegacija bo odšla v Moskvo, da se bo s sovjetskimi funkcionarji dogovorila glede izvajanja nedavno sklenjene trgovinske pogodbe med obema državama.

17. mednarodno razstavo plemenske živine v Palermo v Buenos Airesu bodo odprli 31. julija 1954.

V Mar del Plata so bo v prvi polovici meseca marca prihodnjega leta vršil mednarodni kinematografski festival.

Poslanska zbornica in senat sta odobrili spremembe in dopolnila v sedaj veljavnem volilnem zakonu.

Dr. Hector Campora, ki se je kot izredni poslanik mudil več mesecev v inozemstvu, se je te dni vrnil v Buenos Aires.

V nadaljnjih izvajanjih se je bavil s pripravami demonstracij, ki so imele za namen prisiliti zahodne zaveznike, da bi čimprej izvedli svoj sklep z dne 8. oktobra in s potekom samih demonstracij. Svoj govor je pa zaključil z naslednjim pozivom Tržačanom:

"Čas je razumeti, da so žalostni in obžalovanja vredni dogodki zadnjih dni v Trstu, vsa napetost med Rimom in Beogradom, razburjenje v diplomatskih pisarnah zahodnih sil, mobilizacija in zasedba meja s STO in obojestransko grožnje samo borba med Italijo in Jugoslavijo za razdelitev plena — ki je STO.

Ta delitev ne bo prinesla miru med obema narodoma, ampak prokletstvo. Zato je sveta dolžnost vseh nas Slovencev in Italijanov, dvigniti visoko naš glas proti razdelitvi in za ohranitev STO v smislu mirovne pogodbe, za blaginjo našega prebivalstva ter tudi za mir med Italijo in Jugoslavijo."

Novice iz Slovenije

TITOV policijski minister in organizator ter poveljnik zloglasne tajne komunistične policije UDBA (prej OZNA) Aleksander Ranković je v svojem govoru v Beogradu opozarjal navzoče, "da sta politično delo in borba proti tujim političnim vplivom danes osnovni nalogi ne samo komunistov, marveč vseh političnih organizacij, zlasti pa SZDL. Borba proti sovražni dejavnosti in vplivom ni samo stvar upravnih organov, marveč predvsem političnih organizacij, ki se morajo boriti s političnimi sredstvi, ne pa z administrativnimi ukrepi. Prav tako pa je naloga komunistov in delovnih ljudi, da se borijo proti malomeščanski stihiji v različnih oblikah, šovinističnim, partikularističnim in birokratskim pojavom ter raznim tujim vplivom, ki se vtihotaplja v naše družbeno življenje in dobivajo v njem državljansko pravico."

Kljub temu pa naglašala Ranković, da so "v političnem delu" dosegli "velike uspehe". V nadaljnjem izvajanju svojega govora je omenjal zloglasne komunistične volilne odbore ter je zanje dejal, "da so demokratični organi državljanov". In zaradi te njihove vloge je Ranković prišel do trditve, da "bodo novembrske volitve najbolj demokratične, kar jih je bilo doslej v Jugoslaviji."

Končno pa je Ranković omenjal tudi pojave "sovražne aktivnosti" nekaterih ljudi, ki so "proti programu SZDL odn. proti izgradnji socializma". Zanje pravi, da nimajo nikakega vpliva na volilce v socialistični Jugoslaviji. In ko vidi, da res nimajo sil, s katerimi bi postavili kandidature in ne uspejo pasivizirati volilcev v volilni dejavnosti, začno pripovedovati, da pri nas ni demokracije, ker vlada enostrankarski sistem, da je nemogoče vršiti agitacijo in sklčevati sestanke, da bodo povsod zmagovali kandidati, ki jih podpirata SZDL in ZK in kako je zaradi vsega najboljše pasivizirati se in abstinerirati pri volitvah. To so v glavnem mnenja, ki so se pokazala pri maloštevilnih nasprotnikih, ki naj se imenujejo klerikali, HSS-ovci, radikali ali pa drugače."

In končno je Ranković, ki je zadušil v Jugoslaviji ves svobodni tisk, govoril še o "tiskovni svobodi" v sedanji komunistični Jugoslaviji in o "osnovnih političnih in človeških pravicah, ki si jih je izbojevalo delovno ljudstvo."

Gospodarska podjetja "Slovenija vino", "Vino-Kranj", "Vino-Ljubljana" in "Vino-Goriča" so se pred trgatvijo pred Trgovinsko zbornico dogovorila po kakšnih cenah bodo odkupovala pridelek nove letine, ki je bil v Sloveniji zaradi mraza in pozebe slabši kot pa druga leta. Podjetja se sklenjenega dogovora niso držala ter so z različnimi cenami skušala dobiti vsako zase čim večje količine vina. Zaradi tega so prišla pred

disciplinsko sodišče Trgovinske zbornice.

Ing. arh. Vladimir Mušič je oktobra praznoval 60 letnico. Sedaj je direktor gradbenega tehnikuma v Ljubljani.

V Ljubljani je imel neda vno sejo gospodarski odbor Zveze čebelarstvih društev Slovenije. Razpravljali so med drugim o izvozu in prodaji meda in o delu novo ustanovljenega Inštituta za čebelarstvo. Ugotovili so, da se je letos vrednost sredstev, s katerimi razpolaga čebelarska zveza povzpela na 60-70 milijonov din., za razvoj čebelarstva pa je zveza letos dala nad 10 milijonov din. V zadnjih 5 mesecih je zveza začela med tudi izvažati. Z belgijskimi kupci je sklenila pogodbo za 15 vagonov medu. Teku so tudi pogajanja za izvoz medu v Švico, Francijo in Zahodno Nemčijo. Možnosti za izvoz medu v Zahodno Nemčijo so velike, ker tam pridelajo medu samo 600 vagonov porabijo ga pa 1600 vagonov. Če bo pa zveza hotela povečati izvoz medu, bo morala zboljšati tudi embalažo. Pokazalo se je namreč, da dobe Grki za svoj med, ki je enake kakovosti kot slovenski pri toni 200 dolarjev več samo zaradi tega, ker je v okusnih steklenicah. Zveza čebelarstvih društev je letos izvozila v Egipt, Švico in Anglijo tudi 500 matice. Odbor za gospodarstvo je na sestanku tudi razpravljalo o prometu z medom doma ter je ugotovil, da Slovenci sami porabijo zelo majhne količine medu. Zato bodo verjetno začeli organizirati posebne "medene tedne" z namenom, da bi se potrošniki bolj spoznali s hranljivimi lastnostmi medu.

V Titogradu je mel govor pred volitvami znani črnogorski komunist Milovan Djilas. Govoril je samo o Trstu in je izjavil tudi tole: "Priateljstvo do Vel. Britanije in ZDA v naših ljudeh ugaša. Vera Jugoslovancev v demokratičnost in pravičnost zahodnih vlad kot tudi v možnost enakopravnega sodelovanja z njima, se je omajalo v temeljih. To pa ni niti slabo. Tudi to je znak naše zavesti o samostojnosti in enotnosti." — Djilas je bil znan po svojih osladnih slavošpevih Stalinu, reči vojski in vsem "pridobitvam" sovjetske revolucije.

Umrli so. V Ljubljani: Jože Novak, upokojenec, Drago Kastelic, strojni knjižničar, Neža Smrekar, upokojenka, Filip Bačner, upokojenec, Drago Kastelic, uslužbenec tovarne gradbenih polizdelkov, Živko Smrekar, dipl. dentist, Ivan Negro, oficial drž. žel. v p., Franc Kapus, upokoj., Ivan Hribar, uradnik vojne mornarice v p., Jože Soršak, računovodja trdnice Železnina, Milena Kosec, roj. Ferčnik in Miro Ile v Topolšci, Bogomir Zdolšek, šolski upravitelj v p. v Celju, Stanko Kosi v Ljutomeru (se smrtno ponesrečil), Josip Mravljak, profesor v Vuzenici, Vinko Kokalj, zidar v

p. v Ihanu, Janko Klun, nameščeneec trgovskega podjetja v Prevaljah, Ivana Rotar, posestnica na Ježici, Jožef Knez, upok. poštni uradnik in gostilničar v Podkumu, Janez Potecin, upokojenec iz Starega trga pri Rakeku, Antonija Petek, roj. Slejko v Kamniku, Radoslav Vodlak v Šmarju pri Jelšah in Franciška Jošt gospodinja v Gotovljah.

Za Slovenijo so bile za novembrsko volilno farso potrjene naslednje kandidature poslancev za zvezni zbor ljudske skupščine: Murka Sobota: Ivan Šofar, Miha Marinko, Ljutomer: Ivan Kreft, Ptuj: dr. Jože Potrč, Maribor I.: Franc Simonič, Maribor II.: Dr. Maks Šnuderl, Maribor-mesto: Miloš Ledinek, Slovenj gradec: ing. Pavle Žavcer, Celje I.: Helena Borovšak, Celje-mesto: Franc Leskošek, Šoštanj in Celje II.: Viktor Avbelj, Ljubljana I.: Andrej Petelin, Ljubljana II.: Tomo Brejce, Lj.-mesto I.: Vida Tomšič, Ljubljana-mesto II.: Edvard Kardelj, Trbovlje: Lidija Šentjura, Krško: Živko Bernot, Novo mesto: ing. Jože Levstik, Kočevje in Črnomelj: Tone Fajfar, Postojna in Sežana: Ivan Regent, Gorica: Franc Bevč, Tolmin: Jaka Avšič, Radovljica: Franc Perovšek in Kranj: Boris Zihelr.

V Kočevju ima tamošnja gimnazija po letu 1945 zopet osmi razred. Gimnazija ima sedaj 540 dijakov.

Prvi jesenski sneg so imeli letos v Sloveniji dne 3. novembra. V višjih legah je začelo snežiti že v zgodnjih urah, v Ljubljani in okolici pa okoli enajste dopoldne. Sneg je padal tega dne dopoldne tudi v Celju ter v Savinjski in Šaleški dolini.

Hrvatski književnik in istrski narodni borec Viktor Car Emin je nedavno praznoval 83. letnico svojega rojstva in 45 letnico svojega književnega delovanja. Trenutno pripravlja za izdajo novo knjigo pod naslovom "Avtobiografske črtice", popravila pa tudi drugi del svojega romana "Izza plime", ki ga je napisal pred 40 leti.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

ČESTITKI FRANCETU KREMŽARJU ZA SEDEMESELETNICO

G. France Kremžar je za svojo sedemdesetletnico, ki jo je praznoval dne 4. decembra t. l. prejel od številnih svojih prijateljev in znancev v Argentini in od drugod veliko število čestitek.

G. Kremžarju so poslali tople čestitke med drugim tudi uredniki "Svobodne Slovenije", ki med drugim v njej poudarjajo: "Naj Vam bo ob sedemdesetletnici v veliko zadoščenje zavest, da do slovenskega naroda niste izvršili le svoje dolžnosti, ampak mnogo več, vse, kar Vam je narekovala brezmejna ljubezen do njega in še posebej do lepe slovenske besede."

Odbor Slovenskega časnarskega društva se pa poleg 70 letnice g. Franceta Kremžarja spominja tudi zlatega jubileja njegovega časnarskega udejstvo-

V Mežici se je v tamošnji topilnici zgodila huda nesreča. Nadzornik Stanko Makuc je odprl ventil visokopečnega plina, ki vsebuje visoko koncentracijo ogljikovega monoksida predno je začela delovati ventilacija. Ko je omahnil zaradi zastupitve, sta mu priskočila na pomoč tovariša, strojnik Adolf Jurač in delavec Maks Štumpfl, ki sta se prav tako zastupila. Ostalih 7 delavcev so pa v bolnišnici mogli še rešiti.

V Ljubljani so v začetku novembra gostovali absolventi Konservatorija za gledališko umetnost v Parizu. Igrali so dva večera in sicer prvi večer Molièrova "Ljudomrznika" in Marivauxovo "Igro ljubezni in naključij", drugi večer pa Molièrova "Namišljenega bolnika" in "Un caprice" Alfreda de Musseta.

Šolske knjige so pod sedanjo komunistično "ljudsko" oblastjo doma silno drage. Tako stane n. pr. čitanka za nižjo gimnazijo okrog 200 dinarjev. Seveda za vsak razred posebej. Čeprav so imeli otroci že več kot mesec dni šole v novem šolskem letu, zvezkov še vedno ni bilo na razpolago. Pa tudi cene zvezkov, ki jih potrebujejo otroci, so mnogo previsoke in jih marsikateri starši ne zmorejo. Tega se nismo izmislili mi, ampak so ugotovili učitelji na svojem zborovanju v Ljutomeru.

Razstavnici ljubljanskega velesejma bodo na prostoru med Vilharjevo in Linhartovo ulico, Baragovo semenišče mislilo preurediti v hotel. Velesejem pa bi pravzaprav zamenjalo nekakšno razstavišče, ki ne bi bilo omejeno na kak določen čas v letu, ampak bi se na njem lahko vrstile različne razstave po gospodarskih panogah. Posamezno podjetje, ki vplača osnovni delež, postane s tem član razstaviščne skupnosti.

V Beogradu je dr. Aleš Bebler dne 1. novembra odprl razstavo mladih slovenskih umetnikov. Na razstavi so sodelovali Milica Vouk, Milan Beruč, Mire Cetin, France Peršin, Marko Šušteršič in Marjan Tršar.

K obema jubilejema mu iskreno čestita in mu v imenu vseh stanovskih tovarišev želi dočakati še mnogo tako uspešnih let, kakor jih je doslej preživel v delu za slovenski narod.

NOVA MAŠA g. BOGDANA MAKOVCA

Od let štirih slovenskih novomašnikov v Argentini je prvi imel novo mašo g. Bogdan Makovec. Cerkvena slovesnost je bila v župni cerkvi v San Justo v nedeljo 6. t. m. ob pol deveti uri. Novomašniku je pred vstopom v cerkev izročila novomašni križ njegova triletna nečakinja Marjanca Pippova, ki je z vso otroško prisrčnostjo deklamirala pesem "Novi mašnik bod' pozdravljen". Isto pesem je novomašniku zapel v pozdrav pevski zbor Gallus, ki je med mašo pel slovesno Mozartovo mašo ter je radi svojega dovršenega izvajanja žel splošno priznanje. Med sv. mašo je imel pri-

Občni zbor Slov. kat. akad. starešinstva

Slovenski katoliški akademski starešinstvo so se zbrali na svoj redni letni občni zbor v soboto dne 5. decembra in sicer v prostorih na Victor Martinez 50. Vabilu odbora se je odzvalo lepo število članov. Občni zbor je vodil predsednik SKAS-a g. prof. Ivan Prijatelj, ki je ob otvoritvi prebral najprej pozdravni pismi predsedniku dr. Mihi Kreku in prevz. knezoškofu dr. Gregoriju Rožmanu. Oba pozdrava so navzoči z navdušenjem odobrili. Prav tako so bili prisrčno odobreni pozdravi starešinam v ZDA, Kanadi, Španiji in Italiji. S posebnim pozdravnim pismom je občni zbor pozdravil predsednik DS v Buenos Airesu g. ing. Mozetič, ki je sporočil SKAS-u najlepše želje za njega delo v imenu društva, ki mu predseduje.

Takoj nato se je predsednik g. Prijatelj s posebnim govorom spomnil članov SKAS-a, ki so preminuli v preteklem letu. Tako zlasti smrti prelata dr. Odarja, prof. dr. Lovrenčiča, dr. A. Remca in prof. Samse. Spomin vseh so navzoči počastili s kratko molitvijo za pokoj duš.

Nato so člani odbora podali poročila o delovanju društva v preteklem letu in se je ob poročilih razvila živahna debata. V imenu nadzorstva je g. dr. Logar predlagal obnemu zboru razsežnico odbora, ki je bila soglasno sprejeta.

Nato so sledile volitve in je bil za predsednika v novi poslovni dobi ponovno izvoljen g. prof. Ivan Prijatelj. S posebnim govorom se je za izvolitev zahvalil in razvil misli za delo v prihodnjem letu.

V odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: ravn. prof. B. Remec, dr. Eiletz Leopold, dr. Bajlec Franc, Ruda Jurčec, Božo Fink in Lovre Jan. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: dr. Logar, dr. Mihelič in Smersu. Za predsednika razsodila je bil izvoljen g. dr. Vekoslav Voršič.

Pri razpravi predlogov se je razvil obsežen razgovor o raznih tekočih zadevah.

digo o vzvišenosti duhovskega poklica g. dr. Ignacij Lenček. Novomašno slavje je bilo v Ramos Mejia pri sestrah usmiljenkah. Potekalo je v pravem slovenskem novomašnem razpoloženju. Govorili so gg. dr. Lenček kot novomašnik prof. v bogoslovju, g. župnik Orehar, kot profesor na gimnaziji in g. škrbe kot katehet na ljudski šoli v Ljubljani. V imenu Bežigrajanov in slov. železničarjev — novomašnik je sin železničarske družine — je g. Makovcu čestital g. Pavle Masič, v imenu Društva Slovencev in Štepanjcev, pa je govoril g. Rudolf Žitnik.

V vsako slovensko družino Koledar - Zbornik Svobodne Slovenije

M. M.

PRVE OBROBNE PRIPOMBE K NOVEMU KOLEDARJU IN ZBORNIKU

Če gremo zdaj kar po vrsti, pa za spremembo v nasprotnem redu, kot smo zadnjič vsebino zbornika razdelili, bi se zdaj pomudili najprej pri pripombah k onl snovi, katero bi rezervirali za koledar. Ovitke je tudi letos napravil ing. Marko Bajuk, po barvah takšnega kot lani, po zasnovi drugačnega, po uporabi motivov podobnega, le da je tudi mesečna zaglavja združil že na ovitek v ornamentalen lik. Deloma so ta zaglavja notri nad meseci drugačna, so še posebej okrašena in se bodo vsem dopadla. — "Tako se ilustrira!" glasi pripomba na strani, posvečeni delu predsednika Perona za ameriško bratstvo. Štirje sestanki, o teh štiri slike, pa vsaka sestanka drugačna. — Domovinsko ljubezen ter prošnje za novo leto in mir nam priporoča Constancio Vigi. Na vsak korak nas pozivajo napisati, naj podpremo drugi petletni načrt. Takrat, ko so ga objavljali in razlagali časopisi, smo se zanašali na to, da bomo že pozneje dobili kakšen priročnik. In smo ga. Rudolf Smersu je napisal vse, kar mora povprečni prebivalec o stvari vedeti.

Predsednik NO dr. Miha Krek je pokazal na glavno silnico za zgradbo naše bodočnosti: na narod doma, ki naj zaupamo vanj in ga občudujemo. — Prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman o-

pozarja na nevarnosti bližnje prihodnosti, ki so zmeda, utrujenost dobrih, brezbržnost državljanov, duhovna slabokrvnost; a zdravila proti tem nevarnostim so živa vera, molitev in evharistija.

Potem nekdo našteva članke in prireditve ob škofovi sedemdesetletnici in je bilo tega gotovo še več. Prihodnje leto bo minilo 15 let Rožmanovega škofovanja. — Že doma je bilo prijetno brati o jubilejih velikih Slovencev, ker te je to vedno navdajalo s ponosom, da imamo moške, močne moške; pa tudi vzpodbudno je bilo brati, kaj so že drugi napravili in zakaj jaz tako malo ali nič. Tukaj, kjer nas je komaj za dobro procesijo, se ponos še bolj dviga: Rožmana imamo, devetdesetletni garač Trinko je z nami enega duha in celo čustveni Dolenjec more vzeti v roke vreti ene največjih med združenimi državami. Vsi trije so začeli v prav skromnih razmerah in koliko so že napravili, tudi guverner Laushe, čeprav ni jubilar. Seveda niso bili nergači, niti zabavljaji in ene slovenske lastnosti niso prevzeli, namreč zavisti ali da se izrazim folklorno: fovišje. Takšni vzgledi naj bi vlekli! Podobna čustva se porajajo pri branju nekrologov, le da se mešajo z žalostjo nad izgubami, posebno še, ker so rajni, ki se jih letošnji ko-

ledar - zbornik spominja, premladi legli pod črne te zemlje odejo. Fran Ramovš sicer ni šel z nami po svetu, toda njegov učence prof. Geržinič s svojim izčrpnim spominskim člankom ni izpolnil le svoje pietetne dolžnosti, da nam je približal velikega učenjaka, ampak nam ga je priljubil tudi kot človeka, svobodoljubnega in moža, ki je stopil pred Boga s poravnanimi računi. Pred vsem pa je ta članek bodrilo vsem bralcem, naj čuvajo in gojijo slovenski jank. — Tudi pred desetimi leti umrlemu Janku Kralju je bila s smrtjo prihranjena pot v izseljenstvo, pa njega prav posebno bitukaj krvavo potrebovali, saj ga je dr. Komar tako zadel, ko ga je označil kot ostrega in diskretnega misleca, kar je prava odlika voditeljstva. — Jože Košiček je pokojnega prelata Odarja pokazal s tiste strani, s katere smo ga najmanj poznali, s človeške, in to namenoma. Košiček vedno ve, kaj in kako je treba napisati, samo škoda je, da ne napiše več. Vedel je tudi, da je seznan prelatovih spisov potreben, in ga je sestavil. — Drugi duhovnik v Argentini, ki je pa umrl že pred dr. Odarjem, Vinko Lovšin, je bil kulturni delavec v najširšem pomenu besede in tretji, salezijanec Ludvik Pernišek, velik in svojevrsten misijonar. — Maks Jan je v orisu žužkovega delovanja poudaril zlasti pokojnikovo vero in neizprosno načelnost, Jus se je poslovil od dr. Antona Dolinarja kot duhovnika, glasbenika, kulturnega organizatorja in dobrega človeka. — O vzgoji se pri nas — hvala Bogu in pisecm — precej piše. Članek

vedno na tekočem, pa jih tudi posreduje nam drugim na način, ki ga moremo dojeti. Avioni, ki se sami vodijo in stroji, ki v nekaj sekundah izračunajo, za kar bi cela ekipa matematičarjev rabila desetletja, so predmet njegovega spisa. Takšne mašine ima severnoameriška vojska.

Uvodna beseda Jake Debeva je potrdilo visoke novinarske etike v izseljenstvu. — Profesor Geržinič se je letos lotil naših prvih pripovednikov Levstika, Erjavca in Jurčiča, pesnika Gromoviča, več mecenov, starejših seveda — saj jih ni več —, domačih in med Slovinci zivečih čeških glasbenikov in tako spet napisal lepa poglavja iz kulturne zgodovine. Ker zajema iz daljših jubilejev, so to poglavja iz nekoliko starejših kot polpretekle dobe. — V to je pa posegel dr. Tine Debeljak, ki se je spomnil vseh slovenskih pesnikov, pisateljev, književnikov in književnih organizatorjev, ki so umrli od okupacije dalje, mnogi kot žrtve tujčeve pete, mnogi pod bratovo roko ali v borbi na eni kot drugi strani, nekateri v izgnanstvu in spet drugi naravne smrti. Dolga je njihova vrsta, v večino njih je imel pisec prijateljske, uredniške ali organizacijske stike in je zato lahko iz teh stikov kar nagrmadil gradiva, ki ima za znanost trajno vrednost, za vsakega bralca pa mik zanimivosti. — V mojem članku o slovenskih škofih se je primerila tiskovna pomota, ki zameša škofa Karla Janeza Herbersteina z Gruberjem, v enem delu naklade je bil (Nadaljevanje na 4. strani)

vedno na tekočem, pa jih tudi posreduje nam drugim na način, ki ga moremo dojeti. Avioni, ki se sami vodijo in stroji, ki v nekaj sekundah izračunajo, za kar bi cela ekipa matematičarjev rabila desetletja, so predmet njegovega spisa. Takšne mašine ima severnoameriška vojska.

Uvodna beseda Jake Debeva je potrdilo visoke novinarske etike v izseljenstvu. — Profesor Geržinič se je letos lotil naših prvih pripovednikov Levstika, Erjavca in Jurčiča, pesnika Gromoviča, več mecenov, starejših seveda — saj jih ni več —, domačih in med Slovinci zivečih čeških glasbenikov in tako spet napisal lepa poglavja iz kulturne zgodovine. Ker zajema iz daljših jubilejev, so to poglavja iz nekoliko starejših kot polpretekle dobe. — V to je pa posegel dr. Tine Debeljak, ki se je spomnil vseh slovenskih pesnikov, pisateljev, književnikov in književnih organizatorjev, ki so umrli od okupacije dalje, mnogi kot žrtve tujčeve pete, mnogi pod bratovo roko ali v borbi na eni kot drugi strani, nekateri v izgnanstvu in spet drugi naravne smrti. Dolga je njihova vrsta, v večino njih je imel pisec prijateljske, uredniške ali organizacijske stike in je zato lahko iz teh stikov kar nagrmadil gradiva, ki ima za znanost trajno vrednost, za vsakega bralca pa mik zanimivosti. — V mojem članku o slovenskih škofih se je primerila tiskovna pomota, ki zameša škofa Karla Janeza Herbersteina z Gruberjem, v enem delu naklade je bil (Nadaljevanje na 4. strani)

Praznik slovenske katoliške mladine

Praznik Marijinega brezmadežnega spočetja je slovesno proslavila tudi slovenska katoliška mladina. Dopoldne se je udeležila sv. maša in prejela sv. obhajilo, popoldne ob petih pa se je zopet zbrala v salezijanski kapeli na Belgrano. K cerkveni pobožnosti je prišlo tudi lepo število odraslih rojakov. Cerkevni govor je imel semeniški spiritual g. dr. Filip Zakelj. V njem je povdarjal pomen Marijinega leta.

Po cerkvenem govoru so bile pete liturgije Matere božje in obnovitev posvetitve mladine Brezmadežni ter blagoslov z Najsvetjšim.

V dvorani salezijanskega zavoda je bila nato Marijanska akademija, o kateri bomo objavili poročilo v prihodnji številki.

San Justo

V nedeljo dne 29. novembra smo imeli pri nas proslavo slovenskega narodnega praznika in stoletnice Baragovega škofovskega posvečenja. Proslave, ki se je vršila v okviru prosvetnih sestankov krajevnega odbora Društva Slovencev, se je udeležilo 75 ljudi. Vodil jo je podpredsednik g. Bergant, ki je razvil nekaj vzpodbudnih misli ob prvem sestanku v novem poslovnem letu. G. Marjan Marolt je orisal razvoj dogodkov od 29. oktobra do 1. decembra pred 35. leti, drugi predavatelj g. M. Loboda pa je ob skioptičnih slikah razvil pred poslušalci Baragov življenjski in pozval k delu za beatifikacijo velikega rojaka. G. Bergant se je obema predavateljema zahvalil in še enkrat povabil vse navzoče k delu pri krajevni podružnici Društva Slovencev.

Bariloche

Dr. V. Arko javlja, da se je preselil in napraša vse morebitne obiskovalce, da ga po možnosti ne iščejo ne v firmi, ne na novem stanovanju, temveč v gostilni (fonda) "La Veneta", kjer je na hrani, ob 1/2 popoldne in ob 1/2 zvečer.

Ila patagonska odprava CAB. — 15. decembra tl. odpotuje proti jugu druga bariloška odprava v patagonsko Kordiljero. Cilj letošnje ekspedicije je pogorje Payne, na področju čilenskega ozemlja severno od Zaliva poslednje nade (Seño de la Última Esperanza), v bližini Magellanovega preliva.

Pogorje Payne je sestavljeno iz različnih vrhov in stolpov, katerih višina je dokaj netočno zarisana na geografskih kartah. Najvišji je zahodni vrh, Cerro Payne Oeste, ki ima kakih 3000 m, posebno zanimiv je Cerro Payne del Medio

SLOVENCİ PO SVETU

Kanada

SKAS v Kanadi. Slovenski katoliški akademski starešine v Kanadi so imeli svoj občni zbor, kjer so se konstituirali in izbrali tudi prvi odbor. V odboru so gg. ing. V. Bratina, dr. Marček Peter in ga. Rela Bercieri-Zadnikar.

(Nadaljevanje s 3. strani)

lo še mogoče na zadnji strani zmešnjavo popraviti, toda vseeno, naj ga pes pocitra, škrtata tiskarskega! Silno zanimiva je razprava Starogorskega o Beneških Slovencih in vsebuje več, kot pove njen naslov. Ne popiše samo izčrpno sedanega stanja, ampak tudi zgodovino. Ta zgodovina pa je eno najvažnejših poglavij slovenske pravne zgodovine, po pomembnosti sledi gotovo takoj za volitvijo koroškega kneza. Sedanjost te slovenske zemlje pa je pač najbolj bridko poglavje slovenske usode. Vse drugo, kar se v zamejstvu dogaja, je bolj veselo; tudi to, kar piše dr. Zwitter o kulturnem delovanju slovenskih Korošcev. Veselo je zato, ker je prav to delo glavni činitelj, ki ohranja narod pri zavesti in v ponosu. — Dr. Miha Krek hvali slovensko šolo v Clevelandu. Ta članek je pač priznanje vsemu izseljenskemu šolstvu in poudarjeno potrdilo njega važnosti. — G. Perez je poročilo o kulturnem razmahu kanadskih Slovencev zastavil prav na široko in tako je tudi prav. Podobno je zagrabil isto snov za Anglijo g. L. M. Jaz sem se moral omejiti le na oder, glasbeno življenje in likovno umetnost, pa še tega nisem mogel vsega zbrati. Zanimivo pa bi bilo vse to primerjati z udejstvovanjem doma; morda prilžnost še tako nanese. — Razstava tiska v Moronu pred enim letom se je s Fajdigovim seznamom, vseh razstavljenih publikacij takorekoč podaljšala za vse čase. Res škoda bi bilo, če bi nam v spominu medlela. Debevec in Fajdiga, začetek in konec "Presajene rože", ki jo v zamejstvu goji in zaliva izseljenski tisk!

po drznih oblikah svojih špic. Vzhodni vrh, Payne Este, najnižji v tej skupini, je edini, ki je bil do zdaj premagan. Vzpon sta izvršila nemška plezalca Zuck in Teufel l. 1937.

P. De Agostini prinaša v svoji knjigi "Andes Patagónicas" več lepih fotografij o tem pogorju in pravi: "Payne nima tekmeča, to je najponosnejša in najznačilnejša skupina špic in vrhov, kar jih premore južna patagonska Kordiljera."

V nasprotju s San Valentinom, je veriga Payne razmeroma lahko dostopna. Severno od čilenskega pristanišča Puerto Natales se vrste številne estancije vse do podnožja pogorja. Tudi vremenske prilike so po navadi znosnejše, kajti Payne stoji že izven "Kontinentalnega ledu", čisto na njegovem vzhodnem robu. Toda strme skalnate in ledene stene predstavljajo resno oviro in postavljajo to gorovje v vrsto tehničnih "problemov", ki spominjajo na Dolomite in na težke montblanske stolpe Zahodnih Alp.

Preiskušeni andinst Otto Meiling je skeptičen glede uspehov letošnje odprave. Kljub temu se bodo bariločani brez pomisleka podali na pot. Potem pa: "Kar Bog dá in sreča junaška".

Lanús

OBČNI ZBOR ODSEKA S.F.Z.

V nedeljo, 6. dec. t. l. je bil drugi občni zbor odseka SFZ. Izvoljeni so bili ter prevzeli vodstvo odseka naslednji: predsednik Stanko Mehle, podpredsednik Lojze Levstek, tajnik Ludvik Šmalc, blagajnik Jože Črnak, gospodar Franc German. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Tone Gale, Franc Vilfan, Stane Kunc, v razsodišče pa Jože Adamič, Cveto Gempelj in Jože Muhič.

Na občnem zboru so vsi člani živahno posegali v razpravo. Udeležil se ga je tudi duhovni vodja odseka g. župnik Janez Hladnik.

OSEBNE NOVICE

Matura. Na Colegio Santa Rosa v Bs. Airesu je maturirala gđ. Zora Bajlec. Čestitamo!

Ramos Mejia

Mladinski dom Ramos Mejia. Otvoritev in blagoslovitev novih prostorov.

Za petletnico svojega obstoja je se daj Mladinski dom dobil nove prostore. Blagoslovljeni in v uporabo izročeni so bili v nedeljo 29. novembra.

Kmalu po tretji uri pop. je prišel v nove prostore salezijanske oratorije, v katerem ima slovenski Mladinski dom svoje nove prostore, ravnatelj salezijanskega zavoda in velik prijatelj Slovencev g. Emilio Cantarutti, ki ga je spremljal voditelj salezijanskega oratorija za Ramos Mejia in okolice g. Janko Mernik. Po navdušenem govoru enega izmed sodelavcev v oratoriju, je ravnatelj g. Cantarutti najprej blagoslovil križe, ki so bili potem razobešeni v klubskih prostorih. Nato je odkril krasno izdelano sliko nebeškega zavetnika tega oratorija bl. Dominika Savija in blagoslovil vse klubske sobe. V svojem

govoru je nato g. ravnatelj povdaril veliko potrebo oratorija za okoliško mladino in še prav posebno za izseljeniško mladino, ki bo tu našla svoj drugi dom.

Blagoslovitvi je prisostvovalo mnogo slovenskih rojakov, še več pa domačinov. Samo mladine je bilo čez tisoč.

Takoj po blagoslovitvi so mladinske skipe zasedle vsa igrišča. Na štirih nogometnih igriščih so igrali nogomet, na odbojkinem vojsko, potem so igrali še basket in puchimball; drugi so se poskušali v teku in spet drugi so uprizorili kolesarske tekme na novi progi, ki je speljana okrog velikega nogometnega igrišča.

V parku pod senco lepo dišečih paraisosovih dreves pa je bilo kot doma na sejmu. Tam si bil z vsem točno in še dovolj poceni postrežen. V dobrodelni trgovini so prodajali celo pod ceno. Predmete so tukajšnji okoliščani darovali oratoriju. Škoda, da je bilo koncem meseca, ko so žepi, že navadno suhi!

Člani Mladinskega doma pa so se medtem poskušali s svojimi nasprotniki v raznih panogah športa. Namizni tenis so igrali s Slovaki. Zmaga je bila lahka saj je Ml. dom izšel z 7:2. Tekmo v odbojki je po precej trdem boju tudi dobil Mladinski dom z 2:1. Odbojka je med tukajšnjimi domačini vzbudila precej pozornosti, ker te vrste šport tu ni močno razvit. Ob šestih zvečer se je pričela še nogotna tekma med moštvom SFZ iz Moróna ter Mladinskim domom. Gledalci so se takoj razdelili v dve skupini. Vsak je "drukal" za svoje. Često se kak slovenski športnik jezi na tukajšnje domačine, češ da so tako neumni na žogo, ki jih čisto podivja. Pa bi ga mogli videti na tej tekmi med zelenimi (SFZ) in belimi (Ml. dom), kako so se razvneli. Po enopolturnem prerivanju in tekanju za žogo je Mladinski dom odnesel zmago z 2:0.

Ob parku je bilo postavljeno tudi streljišče, kjer so se poskušali stari borci. Lpe nagrade so podžigale strelce. da so točno merili.

Ob večernem mraku je bilo slišati slovansko himno, ki so jo peli Slovenci in Slovaki. Še domačini so utihnil in spoštljivo vstali.

Ob tej priliki so člani Mladinskega doma prvič nosili svoj lastni znak. Načrt zanj je izdelal g. Janez Ambrožič. Znak predstavlja lipov list kot zeleno podlago. Nanj je položen slovenski grb z argentinsko zastavo na desni in slovensko na levi. Nad grbom je na rdeči podlagi znamenje križa, ki hoče povdariti, da se tudi v klubih ne sramujemo svoje ideje. Za to priliko je bilo izdelano tudi lično slovensko banderco z napisom Slovenski Mladinski dom Ramos Mejia. To banderco so voditelji raznih športnih sekelj poklonili svojim gostom pri tekmah.

Mladinski dom ima svojo knjižnico. V šahovski sobi bo odprta v prihodnjih mesecih še čitalnica, kjer bodo člani mogli dobiti mnogo koristnega branja, ker je Mladinski dom naročen na mnogo inozemskih revij.

V modernem bufetu "Pri žejnem Krajncu" pa se uteji še tako razsušeno grlo in nasiti prazen želodec.

Pri tej priležnosti so člani Mladinskega doma dokazali da so disciplinirana organizacija.

Kegljaški klub na Pristavi v Moronu vabi svoje članice in članice ter prijatelje tega športa k otvoritvi kegljišča na Pristavi, ki bo v soboto dne 26. decembra ob 19. uri zvečer. Nato nagradno tekmovanje med člani, prosta zabava in glasba za vsakogar. V nedeljo popoldne dne 27. decembra skupinsko kegljanje, balincanje, pisana glasba in še kaj.

NA PRODAJ je 45 hektarjev gozda, delno očiščenega, po 300 pesov za hektar v Tarauco v Misiones. Naslov v upravi.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 38-0122 Buenos Aires

STAVBARSTVO
Jože Rus
CALLE MOLINA 1114
LINIERS CAPITAL

Pravna posvetovalnica "Svobodne Slovenije"

Vprašanje: Delam v stavbnem podjetju kot "oficial" in tudi dobivam plačo, ki je predvidena za oficiale. Polagoma pa mi je tvrdka dajala vedno bolj odgovorna in samostojna dela tako, da danes dejansko vršim dela delovodje ali "capataza". Ali imam pravico zahtevati višjo plačo?

Odgovor: Višino plače določajo: zakonita določila, individualne delovne pogodbe in kolektivne delovne pogodbe. Za Vaš primer prihajata v poštev individualna in kolektivna pogodba. Vi ste se dogovorili s tvrdko (pismeno ali ustno), da boste opravljali gotovo, določeno delo za določeno mezdo. To delo pa se je — po Vašem zatrdilu — v teku časa spremenilo. Spremenilo se je brez kakega novega dogovora, toda z Vašim tihim pristankom, ker novo naloženemu delu niste ugovarjali. Kaj bi bilo treba storiti? Predlagajte gospodarju sklenitev nove pogodbe, v kateri bo določeno novo delo in nova plača.

Če gospodar Vašemu predlogu ne bi hotel ustreči ali bi Vam sploh ničesar ne odgovoril, tedaj se obrnite na svoj sindikat, da izposluje pri gospodarju izvajanje kolektivne pogodbe, ki velja za stavbno stroko. Po tej pogodbi je točno določeno delo oficiala in capataza in prav tako plača obeh. Gospodar Vam bo moral dati plačo, ki odgovarja Vašemu dejanskemu delu. Seveda pa je bolj priporočljivo, da se z gospodarjem pogovori-

te mirno, brez sodelovanja sindikata in sodišča, če je to le mogoče.

CERKVENI OGLASNIK

Vsi na ljudsko romanje v San Antonio de Padua 17. januarja 1954.

V cerkvi — 7 minut od postaje — bo ob 10. uri sv. maša z umetnim in ljudskim petjem. Po sv. maši bo prosta zabava, nastopi pevskih zborov in predvajanje filmov. Proslavili bomo tudi 400 letnico Sv. Gore. Ob petih popoldne bo zaključna slovesnost.

Za pijačo bo poskrbljeno, jedila pa prinesite s seboj!

Vabi

Janez Hladnik, lanuški župnik

OBVESTILA

Kegljaški klub na Pristavi v Moronu vabi svoje članice in članice ter prijatelje k otvoritvi novega kegljišča na Pristavi, ki bo v soboto dne 26. decembra t. l. zvečer. Ob 19. uri otvoritev kegljišča in nagradno tekmovanje med člani. Vsak član ima en met krogle v polno postavitev. Trije najboljši bodo nagrajeni. Med enako močnimi odloča žreb.

Od tega dne dalje bo kegljišče na razpolago vsem Slovincem in od njih vpeklanim gostom, prednost imajo člani. Ne člani plačajo posebno pristojbino.

Kegljišče bo stalno odprto svako soboto in nedeljo, po želji tudi druge dni. V zadnjem primeru dobe zainteresirani krogle in keglje pri upravi Pristave.

V primeru slabega vremena bo otvoritev v nedeljo dne 27. decembra ob 16. uri ob vsakem vremenu.

O MRAVLJAH

Mravlje, preklicane mravlje! Za vzor pridnosti in delavnosti smo jih imeli pri nas doma, tu pa jih preklinjajo v deveto peklo. Sicer jim tudi tu ne morejo odrekati iste vzorne delavnosti in pridnosti, le da s temi svojimi čednostmi povzročajo tu ogromno škodo, dočim o kakih občutnejši škodljivosti naših mravelj ni bilo govora.

Pri nas smo poznali in razlikovali v glavnem le dve vrsti mravelj: črne in pa rjave, tudi ruske imenovane. Na prisojnih gozdnih parobkih smo često srečavali njihova mravljišča in marsikdo je z zanimanjem rad opazoval te male živalce pri njihovem neumornem delu. Pa je bilo tudi pri nas še nekaj raznih drugih vrst in zvrst mravelj, vendar naravnost škodljive niso bile nobene. Nadležne so že bile, nadležne, če si se nevede vsedel v travo preblizu mravljišča in so se ti zalezle pod srajco. Tudi gospodinjice so se jezile, če so mravlje našle pot v shrambo nad razne sladkarije. Sadjarji in vrtnarji so jih prav tako pošiljali k vragu, če so nosile listne uši, te svoje mlečne kravice, na pašo v sočno zelenje mladih drevesc. Toda občutnejše škode naše mravlje niso povzročala in jih zato tudi nihče ni preganjal. Cel sedaj Oznovci jih baje puščajo na miru, četudi se sicer kaj radi obregnejo ob vsako, še tako nedolžno bitje.

Vse drugačna je zadeva z mravljami v tukajšnjih krajih. Neprimerno več raznih vrst in zvrst jih je! Večina od njih je prav tako neškodljiva kakor pri nas. Toda dve zvrsti pa sta, ki povzročata ogromno škodo in ki jih je treba vztrajno in neumorno zatirati, če hočeš kot obdelovalec zemlje uživati tudi sadove svojega dela.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Društvo Slovencev

tudi letos priredi tradicionalno

SILVESTROVANJE NA SLOVENSKI PRISTAVI V MORONU

Vabimo vse Slovenke in Slovence.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336 Tel. 76 - 9160
pol kvadre od Cabilda 2300

LEPO IZBIRO ZLATNINE, UR, SRBRNINE ZA BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA VAM JE PRIPRAVILA ZA TE PRISRČNE PRAZNIKE

CASA BOYU — Olazabal 2336

VSA POPRAVILA UR IN NAKITA — TOČNA IN ZANESLJIVO
(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)